

hebben aan de wedstrijd deelgenomen

opnieuwelingen (vervolg)

toen ik de huiszegen
wou voorlezen
kwam het zoontje naast me staan
& las zowaar met mij mee
elke zin voor
wat vooral voor de ouders
heel blijmakend-indrukwekkend was

toen plukten de drie zussen
één voor één van een kamerplant
de drie maal zeven woorden
& lazten die even liefdevol
als schamper voor
wat hun ouders woord voor woord
ontroerd-blij maakte

toen ik de huwelijkszegen over hen
wou uitspreken
kwam hun zoontje zowaar
tussen hen instaan
wat aan iedere zin
die ik over hen uitsprak
een nog diepere betekenis gaf
zelden zien de eigen kinderen
hun ouders trouwen
zoals deze vier kinderen nu vandaag

wat een feest toen het zoontje
zijn moeder het lentekroontje op het
hoofd zette
bij haar eerste huwelijk had ze
immers ook
een bloemenkroontje
op het hoofd gekregen

bij het weer naar huis rijden
vroegen we ons af:
moeten we onze geloofsbeleving
niet voortdurend
opnieuw uitvinden?
nieuwe woorden zetten
op ons aloude geloofslid?

dit was nu werkelijk
een kerkelijk gezin
& toch hadden ze vandaag
twee nieuwe vieringen
meegemaakt:
de huiszegen
& de diepere trouw
beide vieringen had ik hen
moeten voorstellen
zelf zouden ze daar

niet aan gedacht hebben
bekeerlingen waren het dus niet
want ze voelden zich goed
in hun geloof
maar wel opnieuwelingen:
door opnieuw
& nog dieper te trouwen
in hun nieuw-gezegend huis
voelden ze zich bij
deze nieuwe woorden
op het oude lied
van hun geloof

nog betere christenen

LUC VERSTEYLEN

512

Heiland (vervolg)

'Heiland' kan beschouwd worden als het tegenwoordig
deelwoord van het Duitse 'heilen' (genezen, gezond
maken, beter maken), ongeveer hetzelfde als het
Nederlandse 'helen', 'opnieuw heel maken'. Het Engels
heeft 'to heal' (genezen) en 'health' (gezondheid).

De basis van het begrip 'heiland' is het Griekse 'sōtēr' dat
in het Latijn 'salvator, -is' was geworden, en dat 'redder',
'verlosser', 'beschermmer' betekent; het hoort bij het
Latijnse werkwoord 'salvare' (redden); denk aan het
Franse 'sauver'. 'Sōtēr' werd in het klassieke Grieks vaak
gebruikt als naam en bijnaam van sommige goden en
godinnen. Het Griekse 'sōtēr' was de vertaling van het
Hebreeuwse 'jehosjoea' waarvan de eigennamen 'Josue'
en 'Jezus' komen, en dat betekent 'Jahwe is heil', 'Jahwe
redt'. Het Hebreeuwse woord legt meer nadruk op de
goedheid van God, het Griekse meer op de waardigheid
van de heerser, de 'kurios'.

Het woord 'heiland' blijft in het Middelnederlands (1200-
1500) beperkt tot de oostelijke dialecten; het is nog geen
Algemeen Nederlands. In de plaats van 'heiland' zijn er
andere zinvolle en verklarende woorden voorhanden,

zoals 'behoudere', 'heilgever', 'levendichmaker',
'salichmaker', 'verlosser', 'gesontmaker'. Nog op het einde
van de zestiende eeuw noemt Kiliaan het woord
'heyland': 'Duits, Saksisch, Rijnlands'.

Voor 'Heiland' grijpen, behalve het Duits, de andere talen
naar synoniemen:
Engels: 'Saviour', 'Messiah', 'Redeemer',
Frans 'Sauveur', 'Messie', 'Rédempteur',
Het Duits heeft ook nog 'Heilsbringer'.

Heilig
Dat ene uur per week is mij heilig

Het kan een wekelijks bezoek zijn aan je oude ouders, of
van je kinderen en kleinkinderen, het kan een
deugdloos eucharistie-viering zijn, een buitengewoon
wekelijks tv-programma, en zoveel meer. In deze zin is
'heilig' iets als 'onaantastbaar', 'niet te missen'. Iets wat je
als zeer verheven en onverbreekbaar beschouwt, kan
'heilig' zijn, zoals de 'heilige' banden van de vriendschap;
een 'heilige' overtuiging kan bergen verzetten; voor een
edele zaak kan je een 'heilig vuur' opvatten.

In het Nederlands hebben we ongeveer honderd keer het
woord 'heilig' in allerhande samenstellingen en
verbindingen. Met 'heilige': van 'Heilige Alliantie'
tot 'heilige vaten'; met 'heilig': van 'heilig getal' tot 'heilig
water' en van 'heiligavond' tot 'heiligverklaring'.
De betekenis van het deel 'heilig-' varieert: 'volmaakt',
'zonder zonde', 'sacraal', 'door God met bijzondere gaven
bedeeld', 'in de hemel verheerlijkt en op aarde vereerd',
'vroom', 'godvrezend', 'geheel oprecht', 'werkelijk
gemeend', 'stellig', e.a.

De grondbetekenis van 'heilig' staat in verband met 'heel'
en 'heil'. In de West-Germaanse talen diende het woord
als vertaling van het Latijnse 'sanctus' en heeft het,
althans in zijn verste oorsprong, te maken met het sacrale,
d.w.z. met gewijd, toegewijd aan, onschendbaar, vereerd,
met alles wat de goden toebehoort of wat van de goden
afkomstig is, met alles wat een buiten- of
bovennatuurlijke kracht uitstraalt...

(Wordt vervolgd)

BART MESOTTEN

Johan Kelders

Wij

„Jij”, hij wijst naar me, „Antwerpen?”
Hij balt zijn vuist alsof hij de stad wil vasthouden.
„Ik Antwerpen.” Ik bal ook mijn vuist en druk hem tegen de zijne.
We houden nu samen Antwerpen vast.
Een tijdje zeggen we niks. Onze vuisten schampen elkaar. Dat is genoeg.
Er kleeft wat bloed aan zijn kleren en op zijn gezicht zitten een paar pleisters.
Zo te zien heeft ie klappen gekregen.
Hij lijkt me een illegaal.
Iemand die zijn land ontvlucht is en op zoek is naar nieuwe kansen, nieuw geluk.
„Ik”, hij gebaart naar zichzelf, „Afghanistan.”
Hij balt zijn andere vuist alsof zijn land daar in zit.
Antwerpen en Afghanistan hangen nu tussen ons in.
„Veel dood daar.” Hij knijpt zijn vuist harder dicht – alsof de doden erin zitten.
Er biggelt een traan over zijn wang en zijn blik zwenkt omhoog.
Even is hij ver weg.
Wie weet hoeveel doden en gewonden hij heeft gezien?
En misschien zaten er kinderen van hem bij? Of zijn vrouw? Familieleden?
Zijn verdriet lijkt me iets persoonlijks. Om abstracte doden huil je niet zo snel.
Zijn vuist ontspant. Het ergste lijkt voorbij.
„Wat met jou gebeurd?” Ik gebaart naar de pleisters op zijn gezicht.
„Niks, niks”, brabbelt ie, „Bam, bam.”
Hij geeft zichzelf een denkbeeldige stoot en schiet in de lach.
Een paar klappen meer of minder maakt hem niks uit.
Wie weet hoeveel hij er in Afghanistan heeft gehad?
Of erger nog – verwondingen, martelingen, kogels, bombardementen.
„Ik honger”, zegt ie. „Geen eten.”
„Hier jij, brood”, mompel ik.
We beginnen samen te eten.
Hij en ik zijn 'wij' geworden.
Er is geen verschil meer tussen ons.
We delen mijn brood.
Ons brood.
De hele wereld hangt nu tussen ons in.

Dakloos

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Mijn volkskalender wijst erop dat het vandaag de
naamdag is van Sint-Joris. Hij moet in zijn tijd een straffe
kerel geweest zijn. Legendes vertellen ondermeer
dat hij een ridder uit Cappadocië was die ooit de
koningsdochter verlostte uit de klauwen van de draak.
Naar het schijnt zou daarop een massale bekering heb-
ben plaatsgevonden.

Andere legendes vertellen dan weer dat Joris de aan-
voerder was van het leger van de zomer in de strijd
tegen het leger van de winter. Joris zou met zijn man-
schappen de strijd hebben gewonnen en de zomer kon
beginnen.

In elk geval vind je vandaag een paar spreuken die het
daarover hebben. Zoals ondermeer deze:

SINT-JORIS DIE DE DRAAK OVERWON HOUDT MEER VAN REGEN DAN VAN ZON

Inderdaad, in de volksweerkunde wordt Joris omschre-
ven als een typische regenheilige. Deze spreuk getuigt
daarvan:

HET LIEFSTE RIJDT ER LANGS DE WEGEN SINT-JORIS IN DE REGEN

Joris werd omwille van al zijn heldendaden aangesteld
tot patroon van de soldaten, maar ook van de boog-
schutters, de wapenmakers en zelfs van de paarden-
fokkers.

Overheersend vandaag zijn – spijtig genoeg – de
regenspreuken. Zoals deze:

VALT VOOR SINT-JORIS GEEN REGEN MEER DAN KOMT ER NA HEM DES TE MEER

KRISTIEN VAN ZUMMEREN